

สรุปการวิจัยและข้อเสนอแนะ

นอกจากพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้พระราชทานพระราชนิพนธ์และพระราชวิจารณ์เกี่ยวกับเรื่องอันเนื่องมาจากเหตุการณ์ หรือกิจการอันเกี่ยวกับประชาคม และเรื่องที่เกิดจากเหตุการณ์แห่งสังคมไว้ในพระราชนิพนธ์บทละครพูด ซึ่งทำให้ผู้ชมการแสดงหรือผู้อ่านบทละครสามารถทราบถึงพระราชประสงค์ พระราชนิยม และสภาพการณ์ในรัชสมัยของพระองค์ได้เป็นอย่างดีแล้ว พระองค์ยังทรงพระปรีชาสามารถในการทรงพระราชนิพนธ์บทละครให้สมจริง มีใจเป็นบทเรียนหรือเรื่องที่มีแต่ข้อคิดเห็นและหลักธรรมจนน่าเบื่อหน่าย พระปรีชาสามารถของพระองค์ในการทรงพระราชนิพนธ์บทละครให้สมจริง มีอาทิ เช่น

1. กรณีที่เป็นเรื่องแนะนำ ชักชวนให้ประชาชนเห็นประโยชน์ในการร่วมมือกันทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวไม่ได้ทรงพระราชนิพนธ์ในลักษณะของเทศนาโวหาร จนทำให้ผู้ชมการแสดงหรือผู้อ่านรู้สึกเบื่อว่าเป็นการโฆษณามากกว่าที่จะเป็นบทละคร เพียงแต่พระองค์ทรงใช้โวหารที่อาศัยหลักจิตวิทยา เพื่อดึงดูดหรือชักชวนให้ผู้ชมการแสดงหรือผู้อ่านเห็นประโยชน์ในการร่วมมือกัน

ตัวอย่างจากเรื่อง มหาตมะ ซึ่งทรงตั้งพระทัยให้คนไทยเห็นความสำคัญของการบริจาคเงินสร้างเรือรบ ก็ได้ทรงพระราชนิพนธ์ให้นายสนพุกคัดกล่อไว้ในตอนหนึ่งว่า

นายสน "อ้อ : นี่กรรมการ เขาจ้างแกแต่งตัวไปเที่ยวพุกชักชวนเอาเงินอย่างนั้นถ้าอะ ๆ อะ ๆ คีมาก เขาช่างหาทางลอลวงเอาเงินกันจริงนะ ฉันต้องขอมรว่า เขาก็ฉลาดข้างคิกพอไซ แต่ขออย่าให้เขาใจว่าจะฉลาดพอที่จะปันหัวกันอย่างฉันได้"

มหาตมะ "กูรู้แล้ววากันที่มีความตระหนี่ครอบงำเช่นนี้ยากที่จะหวังให้เกิดเห็นเหมือนคนอื่น ๆ เขาได้ ถ้ามีขี้เหนียวเองแล้วนิ่ง ๆ เสียอย่าพุกจา"

ให้คนอื่นเห็นด้วยก็จะดีกว่า นี่มันพูดยุ่งเหยิงน่าซัง¹

2. ในการดำเนินการสนทนา ขณะที่ตัวละครสนทนากันนั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีใ้ตรงกำหนดให้ขึ้นพูดเป็นหุ่นอยู่จนจบเนื้อความ หากแก้ทรงกำหนดให้ตัวละครมีอาการตามธรรมชาติ ก็อาจจะเดินไปพูดไปก็ได้ และก็กลับเข้าโรงโดยที่บทสนทนายังค้างอยู่ ไม่จบประโยค อันทำให้แลดูสมจริงและเป็นการเปิดโอกาสให้ตัวละครอีก 2 ตัวที่ยืนคุยกันอยู่เบา ๆ แต่เดิมดำเนินเรื่องต่อไป

ตัวอย่างจากตอนหนึ่งในเรื่อง ความกึ่งมิใช่ คือ

[ขุนตุง ๆ และนายหมวดตรีตรุด ยืนคุยกันอยู่เบา ๆ พระยากำแหง ๆ และพระพิพิธ ๆ เดินออกมา]

พิพิธ

ก็รีบหยอก ๆ กับเท่านั้น ก็เห็นจะลงโทษหยอก ๆ กันกระมัง

กำแหง

อะ ! ไม่หยอก ๆ ละ ถ้าจับได้ละก็เอาจริงเทียว ตามประมวลกฎหมายอาญามีอยู่ชัดเจนว่า... (ในตอนหลัง ๆ นี้ทุกพลางเดินพลางจนดับไปทางขวา)²

¹ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, มหาตมะ (พระนคร : โรงพิมพ์อักษรปริทัศน์, ม.ป.ป.), หน้า 57.

² พระชรรค์เห็นทร์ [พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว], ความกึ่งมิใช่ (พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, ม.ป.ป.), หน้า 39 - 41.

3. การจับบทสนทนาในตอนท้ายเรื่องให้กระชับและคลุมจริง

ตัวอย่างจากเรื่อง มหาตมะ ในตอนท้ายเรื่องเมื่อนายสนกลับใจได้แล้ว นายสนได้เล่าเหตุผลให้แม่ละไมฟัง ซึ่งเป็นเรื่องที่สมจริง เพราะการที่คนจะเปลี่ยนความคิดอย่างกระทันหันย่อมต้องมีสาเหตุ แต่การเล่าของนายสนจะเป็นการซ้ำกับเนื้อเรื่องที่แสดงมาแล้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงเล็งโดยบทสนทนาดังต่อไปนี้

สน "การที่ฉันมารู้สึกตัวและเห็นความบกพร่องในตัวเองขึ้นครั้งนี้ก็เพราะฉันไปชางนาปลาตจริง ๆ"

ละไม "ฝันว่าอะไรคะ"

สน "หลอนมานั่งนี้แน่ ฉันจะเล่าให้ฟัง" (แม่ละไมไปนั่งลงที่เก้าอี้ยาว นายสนนั่งเคียง)

ละไม "ฝันว่าอะไรคะ"

สน "พิลึกพิลั่นละ ฉันฝันว่าฉันอยู่ในนี้ดี ๆ มีตาคนหนึ่งเข้ามาหาแกมออกตัวว่า ตัวแกเป็นมหาตมะ..."

ปิดมาน¹

การที่จับด้วยประโยคสนทนาดัง ๆ เช่นนี้ย่อมทำให้ผู้ชมการแสดงหรือผู้อ่านบทละครย้อนนึกถึงเรื่องเดิม จึงเป็นการซ้ำให้อยู่ในความทรงจำไปในตัว หรือจากตัวอย่างในเรื่อง บ่วงมาร ในตอนท้ายเรื่องเมื่อพระพิมลเมธีจะไปปรับความเข้าใจกับหลวงขึงยงชชาติ และสังวาลย์แพนที่จะทรงพระราชนิพนธ์เหตุการณ์ในตอนปรับความเข้าใจกันอันจะเป็นเรื่องที่พูดซ้ำเพราะเป็นเรื่องที่ทราบโดยตลอดแล้ว พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวก็ทรงพระราชนิพนธ์ให้ผู้ชมการแสดงหรือผู้อ่านบทละครทราบจากลักษณะท่าทางของตัวละครอื่นซึ่งได้ผลโดยสมบูรณ์ คือ

¹ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, มหาตมะ, หน้า 154 - 5.

พระยาพิไชย

ลงไปในส่วนหลังบ้านเถะ; คงพบพร้อม ๆ กันเป็นแน่!

พระพิมล

ขอไปจอรับ: (ลุกขึ้น) ผมจะรีบไปหาเขาเดี๋ยวนี้: (เดินหายไปทางขวา)

(พระยาพิไชยกับสงวนตามไปยืนที่ปลายเฉลียงข้างขวา, มองดูออกไปทางนั้น
ครู่ 1 แล้วต่างพยักหน้า, หันมายิ้มกัน, แล้วพระยาพิไชยก็กอดสงวนนั่งอยู่)

ปีศาจ 1

4. การพิถีพิถันให้ตัวละคร เป็นเหมือนบุคคลในเหตุการณ์จริง ๆ เช่น ในเรื่อง ความดีมีไชย ตอนที่ ปรากฏว่ามีคนร้ายลอบมาสืบราชการลับในค่ายเสือป่าและไต่ถึง นายกรุดมากเจ็บ เมื่อพวกเสือป่าทราบข่าวก็พากันมาจับที่เกตุ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงบรรยายไว้ว่า "...นายทหารเสือป่าที่เข้ามาในชั้นหลังนี้เห็นได้ว่าแต่งกายโดยเรียบร้อย ไม่สู้จะเรียบร้อยนัก และออกจะกระหึกระหือรือหอบด้วยกันทุกคน..." 2

5. การทำให้บรรยากาศในบทละคร สมจริง ไม่ให้ผู้ชมรู้สึกว่าการดำเนินละครอยู่ เช่น ในเรื่อง ความดีมีไชย ตอนที่ ทรบบรรยายไว้ว่า "กองนักเรียนออกมาตั้งแถว... จัดออกมายืนให้พอเต็มประมาณกึ่งพื้นโรงและให้หัวแถว ปลายแถว หลามออกไป นอกจาก ให้แลดูเหมือนหนึ่งจะมีคนยืนค่อไปอีก..." 3

1 ศรีอยุธยา [พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว] บ่วงมาร [ม.ป.ท., ม.ป.ป.] , หน้า 265.

2 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, ความดีมีไชย, หน้า 59.

3 เรื่องเดียวกัน, หน้า 108.

6. ในกรณีที่ต้องใช้พื้นที่ในการแสดงมาก เช่น ฉากรับ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงเลี้ยงควยการโซ่เสียงจากในโรงช่วย เช่น เสียงระเบิดแสดงว่าชาติกัมา¹ เสียงโซโยแสดงว่าชนะชาติกั²

7. ชื่อตัวละคร และชื่อสถานที่ใช้ในบทละคร พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพิถีพิถันในการตั้งชื่อตัวละครให้เข้ากับบทบาทในเรื่อง ดังตัวอย่างที่เห็นได้ชัด เช่น พระสมานบริกร ในเรื่อง น้อย อินทเสน มีบทบาทในการเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือแก่องค์ราชภัทศัจักร์ฐิในการติดต่อกับแม่มาโลย หรือนายบัวซึ่งเป็นทั้งตัวตลกและบรรยายในเรื่อง หมิ่นประมาทศาล ก็มีลายที่แสดงถึงบทบาทของนายบัวและอย่างตลก ๆ ควบคู่กัน "หลวงราชกิจมือการ" หรือ แมสลับ กับ นายเปรม กามะนันท์ ในเรื่อง บวงมาร ต่างก็มีชื่อที่เข้ากับบทบาทของตน เพราะแมสลับไม่เคยอยู่กับชายใดเป็นการแน่นอน หากแต่อยู่กับผู้หนึ่งบาง ผู้ใบบาง และยังเป็นผู้วิ่งวุ่นจากลับไปกลับมาเพื่อผลประโยชน์ของตนอีกด้วย ในชั้นต้นปรากฏตามต้นฉบับลายพระราชนิพนธ์เรื่อง บวงมาร ว่าทรงพระราชนิพนธ์ให้ตัวละครหญิงตัวนี้ ชื่อ สติง และต่อมาได้ทรงเปลี่ยนเป็นสลับ³ อาจจะเพราะทรงมีพระราชประสงค์จะให้เข้ากับบทบาทของตัวละครตัวนี้ก็เป็นได้ ส่วนบทบาทของนายเปรม กามะนันท์ นั้นก็เป็นผู้อุบัติใจในความสุขทางโลกย์ เป็นชู้กับภรรยาผู้อื่น และมีชีวิตอยู่อย่างสุขสบายควยการเลนการพนัน เมื่อหมดตัวภรรยา ก็หาเงินมาเพิ่มเอง ดูจะเป็นการใช้ชีวิตอย่างปรีเปรม

ส่วนชื่อสถานที่ในบทละครนั้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมักจะทรงใช้สถานที่ที่ทรงพระราชดำริว่าจะเป็นที่รู้จักของผู้ชมซึ่งนอกจากจะทำให้เป็นการสมจริงแล้ว ผู้ชมย่อมรู้สึกคุ้นเคยมากขึ้นถ้าเป็นสถานที่ที่ตนรู้จัก ดังตัวอย่างจากเรื่อง "เจ้าข้า, สวรรค์!"

¹ ศรีอยุธยา [พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว], เสียงระเบิด [ม.ป.ท., ม.ป.ป.], หน้า 89.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 92.

³ ตามหลักฐานภาพถ่ายเอกสารจากต้นฉบับลายพระราชนิพนธ์เรื่อง บวงมาร ในภาคภาพประกอบ หน้า 203

ทรงมีหมายเหตูกำกับไว้ควยว่า "ถ้าเล่นเรื่องนี้ ณ ที่อื่น นอกจากกรุงเทพฯ ก็ควรเปลี่ยน
นามโรงเรียนบาลไปให้เหมาะแก่ที่..."¹ แมแต่นามกรมทหารในเรื่องก็ไม่ทรงระบุไว้แน่นอน
แต่ทรงให้หมายเหตุนั้นว่า จะเป็นเหล่าใดก็ได้ แล้วแต่จะเหมาะ

พระเจ้าสามารถในการที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงพระราชนิพนธ์
ให้บทละครพูดของพระองค์แลดูสมจริงในประการต่าง ๆ ดังรายละเอียดต่าง ๆ ข้างต้น เมื่อ
ประกอบกับบทบาทและลักษณะของตัวละคร และสำนวนของบทสนทนาที่ทรงกำหนดไว้ ย่อมจะทำ
ให้ผู้ชมการแสดง หรือผู้อ่านบทละครของพระองค์ได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน และจาก
แก่นเรื่อง เนื้อเรื่อง ซอคิดเห็นที่ปรากฏในบทละครพูดย่อมทำให้ผู้ชมการแสดงหรือผู้อ่านบทละคร
ได้รับความคิด หรือข้อเตือนใจในกรณีต่าง ๆ กัน ดังนั้นจึงนับได้ว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎ-
เกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประสบความสำเร็จตามพระราชประสงค์ในอันที่จะให้บทละครพูดของพระองค์
ให้ถึงความรื่นรมย์และหลักธรรมต่าง ๆ แก่ผู้ชมและผู้่าน

ขอเสนอแนะ

เนื่องจากพระราชนิพนธ์บทละครพูดในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวมีหลาย
ประเภท ดังนั้นจึงยังมีสิ่งที่น่าสนใจอีกหลายประการ เช่น

1. การศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ของพระราชนิพนธ์บทละครพูดร้อยแก้วภาษาไทย
ที่ทรงแปล หรือแปลงมาจากบทละครต่างประเทศ ทั้งอาจจะเพิ่มการเปรียบเทียบกับก้นฉบับเดิม
2. การศึกษาลักษณะต่าง ๆ ของบทละครพูดที่ทรงพระราชนิพนธ์เป็นภาษาต่างประเทศ
3. การศึกษาเปรียบเทียบพระราชนิพนธ์บทละครพูดกับบทละครพูดในสมัยปัจจุบัน

¹ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว, "เจ้าขา, สารวัค : ", หน้า 15.